

మనమళ్ళ దూకు చూచి!

శ్రీసుఖం

రంగనాయకులుగారు కూతురు ప్రమీల తన మాటను అంతచేటు ఖాతరు చేయకుండా మొహం మీదే తిరస్కరిస్తుందనుకోలేదు. తన పెంపకంలో, ఫక్తు తన ఆధ్వర్యంలో పెరిగిన కూతురు తనకే ఎదురు తిరగడం ఆయనకు వెన్నుమీద చరిచినట్టయ్యింది.

ప్రమీల తను తెచ్చిన సంబంధం కాదన దనుకున్నాడు ఆయన. ఆ భరోసాతోనే పెళ్ళి వారితో కొంచెం చొరవగా మాట్లాడాడు. ప్రమీల తన అభిమానం మీద దెబ్బకొట్టలేదు. తనని అవమానం చేసింది. అదీకాదు-యిరవై ఏళ్ళు ఎదిగి చదువుకొని కన్న తండ్రిని సవాల్ కూడా చేసింది.

“నా అభిప్రాయం ముందుగా అడిగి వుండ వల్సింది.”

“నువ్వు ఇంతచేటు స్వాతంత్ర్యం ప్రకటిస్తావని నాకు తెలియలేదు మరి” కోపంగా అన్నాడు ఆయన.

“మీరింత రొందరసాటుతో మాటిస్తారని నేను వూహించలేదు. పెళ్ళి కొడుకుని చూసి అతని మొహం మీదే “నువ్వు నాకు నచ్చలేదు” అని తేల్చిపారేయడం సంస్కారం ఆవుతుందని నేను అనుకోలా.”

“ఇంతకీ నువ్వు అనేదేమిటి?” చిరాగ్గా అడిగాడు.

“నాన్నగారూ, మీరు ఏమీ అనుకోవద్దు. ఇక్కడ మీ గౌరవం దెబ్బ తింటుందని ఆలోచిస్తే నేను మీకు నేరస్తురాలిగా, మీ మాట

‘నేడు’ నిన్నకు ‘రేపు’ అయినా, రేపటికి మాత్రం ‘నిన్న’

★ అయి కూర్చుంటుంది. ఒకతరం చెయ్యలేని సాహసం మరో ★ తరం అతి సాధారణమైన కార్యంగా చేయగలగడంలో చిత్ర మేముంది?

విననిదానిగా కనిపిస్తాను, నాకు నచ్చని సంబంధముచేసి మీరు సంతృప్తిపడతానంటే అందుకోసం నేను తలూపితే అప్పుడు నేను యాభై ఏళ్ళ క్రితం జనాభాకి వారసురాలినవుతాను. నాకు నేను కోరిన స్వేచ్ఛ, దైర్యం ఇచ్చిన మిమ్మల్ని ఇంతకాలం తర్వాత మరోరకంగా వూహించుకోమనకండి! పెళ్ళి అయి అరవారింటికి వెళ్లి నేను బ్రతికి వున్నంతకాలం మిమ్మల్ని ఆడిపోసుకొనే శిక్ష నాకు మీరు వెయ్యట్టు....”

“ఎక్కడికి వెళుతున్నావ్?”

“ఈ విషయం ఆమ్మతో కూడా చెప్పాలి నాన్నా! తండ్రిని ఎదిరించినందుకు నన్ను తిట్టడానికి ఆపై న కన్నీరు నింపుకోవడానికి అమ్మ తయారుగా వుండి వుంటుంది.”

“మధ్యలో దాని ప్రసక్తి ఎందుకు?” రంగనాయకులు చిరాగ్గా అరిచాడు.

ప్రమీల కోపంతో చూస్తున్న తండ్రినిచూసి తలొంచుకొని నవ్వుకొని—

“మీరు అన్నం తిని అరగంట అయ్యింది. న్యాయంగా అయితే తాంబూలం వేసుకొని చుట్ట కాల్చుకుందుకు అగిపెత్తె తేనెందుకు నా మతిమరుపు మీద పెదర లెక్కర్ యిచ్చేవారు. మీకు అగ్గిపెత్తె తెస్తాను” ప్రమీల లోనికి వెళ్ళింది.

“ఇది దీనికి పుట్టిన బుద్ధికాదు, దీనిబుద్ధిలో చెదపురుగులు దొలవడానికి కారణం అది, అదే...” అనుకొన్నాడు రంగనాయకులుగారు.

దాతో రంగనాయకులుగారికి కోపం రెట్టింపు అయ్యింది. రెండేళ్ళనాడు తన మాట ఖాతరు చెయ్యకుండా కాలేజీలో తనతోపాటు ఉద్యోగం చేస్తూన్న పిల్లని ప్రేమించి ఆ అమ్మాయి కోసం ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోయిన కొడుకు రంగనాథ్ గుర్తొచ్చాడు. వాడూ ఇంతే! పాతికేళ్ళు పెంచు చదువు చెప్పించి ఉద్యోగం వేయి నే జీవితంలో అన్నీ అమరిన తర్వాత రెక్కలు విప్పకొని ఎగిరిపోయాడు. వెళ్ళే ముందు గర్వంగా దీమాగా తనని ఎదిరించి తనకి నీతులు చెప్పి వాకిలి దాటాడు. ఆవేశ గుండెలో రగిలిన మంట, శరీరంలో రక్తం వేసిన పొంగు తనింకా మర్చిపోలేదు.

“మగపిల్లలకి విశ్వాసం వుండదు. నీకన్నా అది నయం. ఇంతవరకూ నే గీచిన గీటు దాటలేదు.”

“మన పిల్లలు మనకి భయపడేటట్లు వుండా లని కోరుకోవడం అన్యాయం.”

“ఎదిరించాలి, రొమ్ము మీద తన్నాలి. అది గొప్ప అంటావు. అవునా?”

“అది కాదు....నా వుద్దేశం.”

“మీరంతా స్వార్థపరులురా.”

రంగనాథం వెళ్ళిపోయాడు.

రెండేళ్ళకి మళ్ళీ మరో నమస్య. కలలో కూడా పూహించలేదు, మరో దెబ్బ తగులు తుందని. ప్రమీల కూడా అన్నగారి బాటలో ప్రయాణం చెయ్యడానికి పుబలాటవతుకుందని తలవేసినానలేదు. తను ఏనాడూ తన రండ్రిని ఎదిరించలేదు. తల్లి మాట కాదనలేదు.

రంగనాయకులుగారి మనస్సు కలుక్కుమంది. నిజమే! తల్లి దండ్రులు గీచిన గీటు దాటని అపర శ్రీరామచంద్రమూర్తి తను. తనని చూటాలో అందరూ పొగిడేవారు. నిజంగా తను తల్లిదండ్రుల్ని ఎదిరించలేదా? లేదు... లేదు....ఎదిరించాలనుకొన్నాడు. పోటాదాలను కొన్నాడు, ఆరోజు. పంచవటి ఇంట్లోంచి చెప్పి పెట్టకుండా పరాధి అవ్వాలని అనుకొన్నాడు. అనుకొన్నది అనుకొన్నట్లు జరిగితే అందరికీ అందలమే అందుబాటుయితే అందం

వుండదేమో! పైచదువు కోసం, హోదా కోసం తను తాపక్రయపడలేదు. కానీ ఎదురింటి జానకి కోసం కలలు కన్నాడు. జానకి కోసం జీవితాన్ని ఎన్నో మలుపులు, అవి ఎంతటి ఇబ్బందితో కూడుకున్నవయినా తీసుకోవాలను కొన్నాడు. కానీ....ప్రేమించుకొన్న వాళ్ళం దరూ పెళ్ళి చేసుకొంటే మనుషుల్లో భగ్గు ప్రేమికులు మిగలరేమో! చిన్నకారణాలు భూతద్దంలో పెరిగి పెద్దవయి మనుషుల్ని మెలితిప్పి మెడలు వంచి జీవితం నుంచి దూరం చేయడం సహజం!

ఇంట్లో ఒక్క వ్యక్తి, సంఘంలో ఓ బల మైన అగ్రవ్యక్తి, లేక రక్తసంబంధం, అదీగకపోతే కన్నీళ్ళు, ఏవో ఒకటి జీవితానికి అడ్డుగోడలవడం జరుగుతుంది.

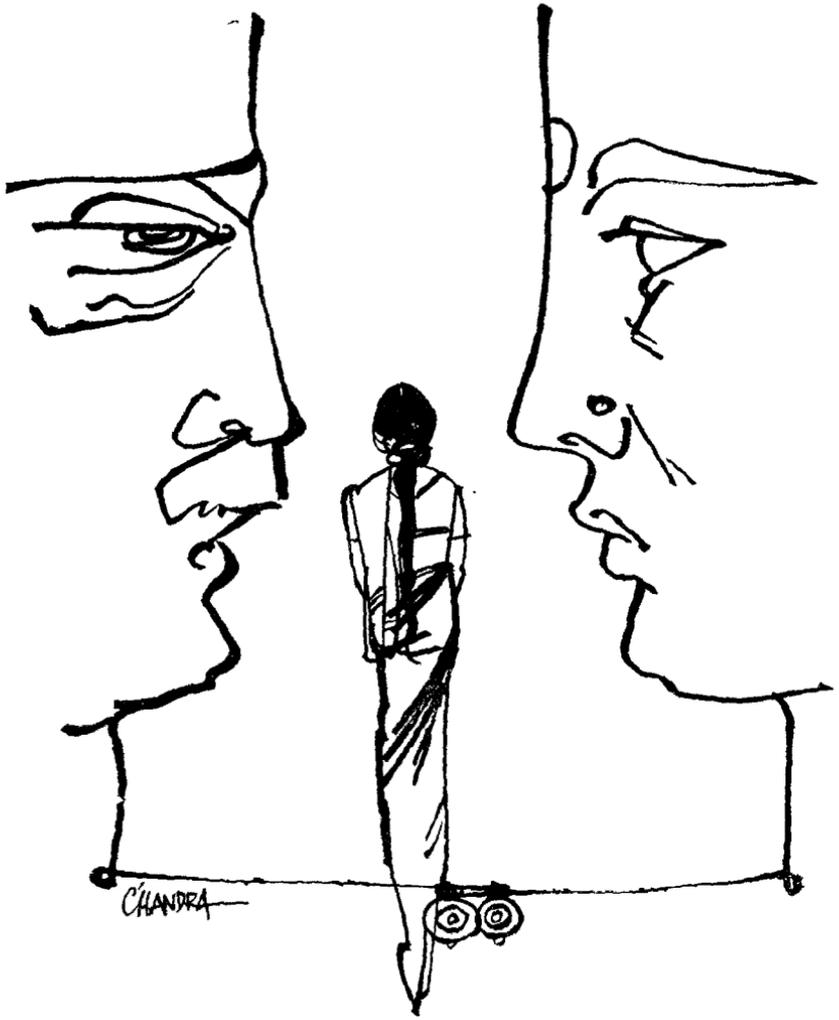
రంగనాయకులు లోకంలో చాలా మందిలా మనసు రాయి చేసుకొని మామూలు మనిషి అయ్యాడు. కానీ మనసు రాయి అవడం ఎక్కడా జరగదు. అది తాత్కాలికంగా గడ్డ కడుతుంది. అందుకే ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అది జ్ఞాపకాలతో ద్రవిస్తుంది. వ్యక్తుల చేష్టలతో వికావికలవుతుంది. తను చెయ్యని పని తను సాధించలేని పని ఒకనాడు కొడుకు, ఈ రోజు కూతురు తనతో పురణపడి ఖేటీ వేసు కొని విజయం సాధించబోతుంటే రంగనాయకులుగారిలో సంఘర్షణ వుట్టింది.

తన వారసులకి ముందుదారి ముగంజం చేసి తను ఆదర్శంగా నిలబడాలో తనలాగే తన పిల్లలు కూడా తండ్రి మాట జవదాటకుండా జాగ్రత్తపడాలో తేల్చుకోలేకపోతున్నాడు.

అహంకారం, ఆస్పాద్యత, ఆవర్తం త్రిభుజాలై విడిపడుతున్నాయిగాని త్రిభుజం ఇమడలేకపోతున్నాయి ఆయనలో. అటుగా వచ్చిన భార్య కామేశ్వరిని చూస్తే ఆయనకు కోపం ఆగింది కాదు.

* * *

తల్లి అంత సూటిగా ప్రశ్నించేసరికి ప్రమీల మొదట తల వంచుకొంది....ఏం జవాబు చెప్పాలో తెలియలేదు.

CHANDRA

“నాన్నతో పోట్లాడాను.... కానీ నిజం చెప్పలేకపోయాను. ఎలా చెప్పమంటావమ్మా.... ఆయన నన్ను మాట్లాడనివ్వడంలేదసలు.”

“పోనీ నేను చెప్తాను సరేనా?”

“వద్దమ్మా....” కంగారుగా అంది ప్రమీల.
“ఏం?”

“నాన్న కోపంలో వున్నాడు. నన్ను ఏమీ ఆనకపోవచ్చు. కానీ చాళింటికి వెళ్ళి గొడవ

చేస్తే!”

“అయితే ఏం చెయ్యమంటావ్?”

“నువ్వే చెప్పమ్మా!”

“నేనా....”

“అవునమ్మా! నువ్విప్పుడు కలగజేసుకోకపోతే నా బ్రతుకు నాశనం అవుతుంది. నా

మాట వినమ్మా....” ప్రమీల గారంగా అంది.

“సరే నువ్వు పోయి పడుకో... ఆ ఇదే

జ్యోతి

(4)

49

పురపాలక సంఘాలు, పంచాయతీ సంస్థలు

మీ నగరాన్ని, పట్టణాన్ని, గ్రామాన్ని అందంగా, ఆహ్లాదకరంగా, చల్లని ప్రదేశాలుగా తీర్చిదిద్దుకోండి.

రహదారులకు యిరుప్రక్కల, కార్యాలయాలలో, పాఠశాలల్లో, ఉద్యానవనాలలో, ఖాళీ ప్రదేశాలలో మొక్కలు నాటే యీ తరుణంలో (జూలై—ఆగష్టు) చెట్లను నాటండి.

మొక్కలు సలహాలు ఉచితం

సంప్రదించండి.

జంటనగరాల్లో:

డివిజనల్ ఫారెస్టు ఆఫీసర్,
విస్తరణ విభాగం,
హైదరాబాదు-500 004.
ఫోన్ నెం: 30531 (ఎక్స్-45)

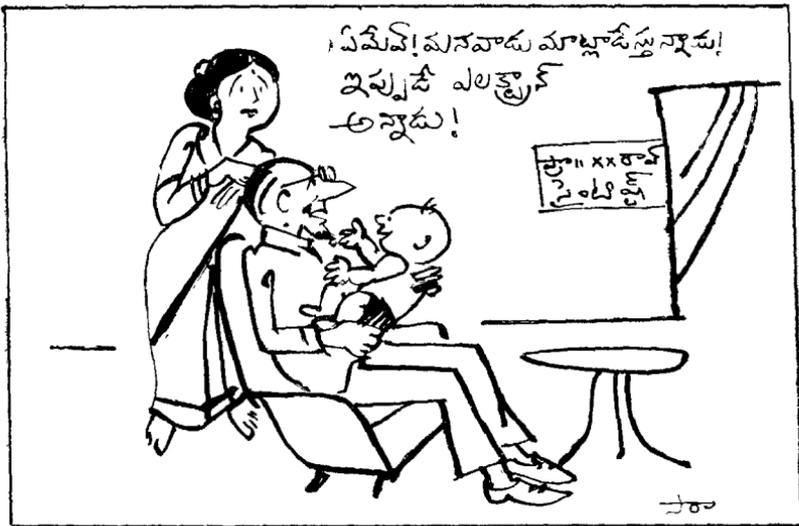
జిల్లాల్లో:

డివిజనల్ ఫారెస్టు ఆఫీసర్,
జిల్లా కేంద్ర స్థానాలు.

జై రెక్కరు, సమాచార, పౌరసంబంధ శాఖ,
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, హైదరాబాదు.

14/78-79

చెప్పడం మళ్ళీ నాకు తెలియకుండా అతగాణ్ణి నువ్వు కల్చుకోకూడదు..... సరేనా?"

"అలానే...." తల్లి చేతిలో చెయ్యివేసి ప్రమీల తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

కామేశ్వరమ్మగారు మంచం మీద కూర్చుంది. తర్వాత చుట్టిన పక్కమీద వత్తిలి పడుకొంది. నిజమే-కూతురికి తను నిజం చెప్పలేదు. భర్త తనని ఎలా వేధించింది ఎలా అజ్ఞలు పెట్టిందినూ; తను చూచాడంగా చెప్పింది కూడా.

"అంటే ఎద్దనడిగి గంక కట్టాలంటావా?"

"ఈ రోజుల్లో అదే మంచివని. మనుషులు కాబట్టి మనం మరింత జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి."

"నీ సలహా నా కనవనరం."

"అది కాదు నా మాట వినండి. అది ఒక వేళ ఎవరైతే నా ప్రేమించిందేమో; నన్ను కనుక్కోమంటారా?"

"అంటే...."

"మనం తెచ్చిన సంబంధం ఒట్టినే అది ఎందుకు కాదంటుంది?"

"నాకదంతా అనవనరం....నా మాట అది విని తీరాలిందే. అది వినేటట్టు నువ్వు చెయ్యవల్సిందే."

"బావుంది మధ్య నాదేముంది?"

"నీ కూతురేగా అది.... నర్తించెప్పు."

"నా మాట వినండి....వాడిలా యిది కూడా....కాదు అలా జరగదనుకోండి. మనం వాళ్ళ ముద్దు చెల్లించలేదని వాళ్లెందుకు మనసు విరుచుకుని బాధ వదాలి; వాళ్ళు బాధపడ్డం మనకి మాత్రం సంతోషమా....మనంతట మనం కలతల్ని కోరి ఆహ్వానించడంకీ."

రంగనాయకులుగారు వినలేదు.

భర్తతో మాట్లాడిన మాటలన్ని తూచా తప్పకుండా తిరిగి గుర్తుచేసుకొంది కామేశ్వరమ్మగారు. భర్త తన దారికి వస్తాడనీ ఇద్దరూ కలిసి కూతురు సుఖం కోసం కొత్తదారి పేయ గలరనే నమ్మకం ఆవిడలో స్పష్టమైతే మొదలయ్యింది. తలక్రింద పెట్టుకొన్న చేతి మీదకి కన్నీరు పడుతోంది. చెయ్యి తీసుకుని పమిట కొంగుతో కళ్ళు వక్తుకొంది.

చిన్నప్పటి నుంచి కారుతూనే వున్నా ఈ

నేటియువకులకు మేటి పిలుపు

పాఠశాలలు, కళాశాలల విద్యార్థులు సన్నద్ధులండి

మీ విద్యాసంస్థను పచ్చని వృక్షాలతో కళకళలాడించడానికి
పైసాహుడా ఖర్చుకాదు. చెట్లవల్ల నీడ లభించడమేగాక పరిసరాలు
ఆకర్షణీయమవుతాయి.

మొక్కలు నాశే తరుణం ఆసన్నమైంది.

అన్నిరకాల మొక్కలు, నలహాలు ఉచితం

సంప్రదించండి

జంటనగరాల్లో :

జిల్లాల్లో :

డివిజనల్ ఫారెస్టు ఆఫీసర్,

డివిజనల్ ఫారెస్టు ఆఫీసర్,

విస్తరణ విభాగం,

జిల్లా కేంద్ర స్థానాలు.

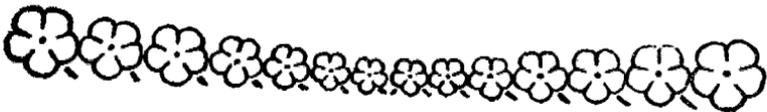
హైదరాబాదు-500 004.

ఫోన్ నెం; 30531 (ఎక్స్-45)

డైరెక్టరు, సమాచార, పౌరసంబంధ శాఖ,

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, హైదరాబాదు.

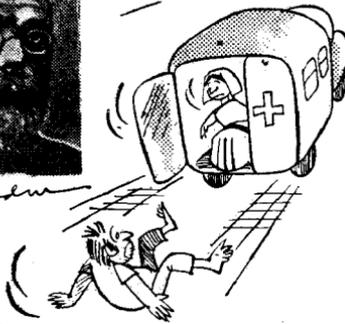
15/78-79.

(వి) చిత్ర విజ్ఞానం

Handwritten signature

దానికే కూడా ఎంతగానో తోడ్పడ్డాడు. 1905లో ఈయనకి నోబెల్ బహుమతి లభించింది. బెర్న్ లోని ఇన్స్టిట్యూట్ ఈయన పేర స్థాపించబడినదే!

1974లో పోర్చుగల్ “కాలరా” వాక బడింది. వందలాది ప్రజలు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. బెర్న్ లోని రాబర్ట్ కోచ్ ఇన్స్టిట్యూటు పరిశోధకులు యీ “కాలరా”కు మూలకారణమైన క్రిమి “అంగోలా” జాతికి చెందినదని తేల్చారు. జెనీవాలోని “వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్” (WHO) సాయంతో, వెంటనే సరైన విరుగుడు మందును తయారుచేసి పంపి పోర్చుగల్ లో కాలరాను అదుపు లోకి తెచ్చారు. కాలరా క్రిమిని 1888లో రాబర్ట్ కోచ్ తనిపెట్టాడు. ఈయన పరిశోధనలు క్షయ, గాయాలనుండి ఏర్పడే పుండ్లూ మొదలగు వ్యాధులను అరికట్ట

కన్నీటికి అడ్డులేదు. ఆ కన్నీటికి ఆశ్రయ మిచ్చే కళ్ళకి విసుగులేదు. మనిషి జననత్వాల ఇబ్బందులూ ఏవీ వట్టిండుకోకుండా నిత్య నూతనంగా కన్నీటిని జారవిడుస్తూనే వుంటాయి అవకాశం చూసుకొని.

తనన్నిసార్లు ఇలా ఏడ్చిందని; ఆడది ఏడ్చి సాదిస్తుందంటారు. ఓటిమాట. తన కన్నీటికి విలువ లేదు; అర్థం లేదు. అవి మనసును తడిపి మనిషిని కుదిపి సత్తువ లేకుండా చేశాయి. కొడుకు ఇంట్లోంచి వెళ్లెందుకు రెండేళ్ళనాడు కన్నీటి బొట్లు రాలాయి కానీ కొడుకును తిరిగి చూడలేకపోయింది. మళ్ళీ, కూతురు వెళ్ళబోతోంది. కాదు ఓడిపోయి కల వంచి, అయిష్టంగా వెడుతుంది. అప్పుడు తిరిగి తను ఏడుస్తుంది. తన జీవితపరమావధి ఏడుపేనా?

కామేశ్వరి తిరిగి వత్తిలి వడుకొంది. చీకటి వెక్కిరిస్తూ కనబడుతోంది. చీకటిలోంచి.

“అమ్మా నాకు భయంగా వుండే” అంది ప్రమీల. ప్రమీల గంటనుంచి బొమ్మై తల్లిని చూస్తూ వుంది. తన కన్నకల్లి తనకి ఆప్తు రాలిగా స్నేహితురాలిగా మారుతుందని ప్రమీల ఊహించలేదు. భర్తరాటు ఆడది, యాభై ఏళ్ళ వయసుది కూతురు జీవితం కోసం, కూతురు సుఖం కోసం కన్న ప్రేమను పక్కకి నెట్టి నెచ్చెలిగా మారి నలహా యివ్వడం.... అదీ మామూలు నలహా కాదు.

“వెళ్ళు....నీ ఇష్టం. అతను నువ్వు ఏ పూరు పోయినా సరే....కానీ సుఖపడండి చాలు. నిన్ను బాధపెట్టడం ఇష్టం లేక నీ సంతోషానికి అడ్డురావటం ఎలాగో చేకకాక నీకి నలహా యిస్తున్నాను. పెళ్ళి చేసుకొని ఓ యింటిదానినికా. పిల్లల్ని కని తల్లివికా....”

“అమ్మా....” అంది ప్రమీల కల వంచుకొని,

“అవునే....చిన్నప్పుడు నా పక్కలో పడు కొని పూలగుత్తిలాంటి కాళ్ళతో నా కడుపుతో

తన్నేదానివి. అది సహజం.... అంతేగానీ అందుకు నాకు కోపం రాదు.... నీకు ఇష్టమైనవి అమర్చడం తల్లిగా నా విధి.”

“అమ్మా.... నాన్ను రేపు అడిగితే ఏం చెప్పావ్?”

“నాకున్నది ఒకటే ఆయుధం. అది తన్నీరు” కామేశ్వరి నవ్వేసింది.

“నా మీద కోపం లేదా?”

“లేదు.... ఒట్టు.”

“అమ్మా.... నేనూ రాజారావు ఈ రాత్రికే బొంబాయి వెడతాం. నాన్నగారు మరీ గొడవ చేస్తే క్షత్రం వ్రాయి.... నేను వచ్చి ఆయన్ను బ్రతిమాల్తాను సరేనా....” ప్రమీల దొడ్డి గుమ్మండాటి చీకటిలో కలిసిపోయింది.

కామేశ్వరి కళ్ళు వత్తుకొని తలుపు వేయ దానికి వెనక్కి తిరిగింది. ఎదురుగా భర్త:

“అంటే.... అంటే....”

కామేశ్వరి మాట్లాడలేదు.

“నువ్వే దాన్ని ఇంట్లోంచి సాగనంపావన్ను మాట.”

కామేశ్వరి జవాబు చెప్పలేదు.

రంగనాయకులు అంతకు మించి కామేశ్వరిని నిలదీయలేకపోయాడు. వెళ్లి వస్తా మంచం మీద తలక్రింద చేతులు పెట్టుకొని వడుకొని చూస్తూ వుండిపోయాడు.

“క్షమించండి.”

రంగనాయకులు మాట్లాడలేదు.

“మిమ్మల్నే.... మీ మనసుకు గాయం చేసాను తప్ప నాదే!”

“తప్పనిది కాదు.... నాది. నువ్వు నాలాగే

డిహిస్తావనీ ప్రవర్తిస్తావనీ అనుకొన్నాను.”

“ఏం చెయ్యమంటారు?” ఏడుస్తూ వుండి పోయింది కామేశ్వరి.

“మంచిదేలే.... మనలాగే వాళ్ళ జీవితాలు ఎందుకు వెళ్ళాలి? వాళ్ళు సుఖవడేతరం మనుషులు. నీలా నాలా పెద్దవాళ్ళ మాటకోసం వెళ్ళిళ్ళు చేసుకొని....”

“నా వృద్దేశం అది కాదు....” నెమ్మదిగా అంది కామేశ్వరి.

“అవును.... నన్ను నా జీవితం, నిన్ను నీ జీవితం శపించాయి. అయినా ఒకళ్ళ కొకళ్ళం ముడివడ్డం. మనలాగే వాళ్ళా ఎందుకు బ్రతకాలి? వాళ్ళు అదృష్టవంతులు” రంగనాయకులు నవ్వేశాడు బిగ్గరగా. కామేశ్వరి భర్త వైపు చూసింది.

“అలాంటి మీ అమ్మగారు గానీ, నాన్నగారు గానీ నీలా ప్రవర్తించి వుంటే నువ్వు ఎక్కడ వుండేదానివి? కామేశ్వరి-జీవితం ఎంత విచిత్రమైంది? మీ అమ్మగారు నీకు యివ్వలేని స్వేచ్ఛ, నువ్వు అమ్మవై కూతురికి యిచ్చావు. కానీ నేను చూడు, నాకు మావాళ్ళు వేసిన శిక్ష నేనుతిరిగి నా పిల్లలకి వెయ్యాలనుకొన్నాను. ఏం మనిషిని నేను....?”

కామేశ్వరి భర్తకి నచ్చజెబుతూనే వుంది చాలాసేపటివరకూ. ఓదారుస్తూనే వుంది మాటలతో....

చీకటిపోయి వెలుతురు వచ్చేవరకూ వాళ్ళిద్దరూ జీవిత పర్యావలోకన చేసుకుంటూనే వున్నారు అలా. □

* అది చెయ్యకుండా మనం మరణించినా పరవాలేదన్న పనిని మాత్రమే రేపటికి వాయిదా వెయ్యి. —పికాసో.

* విశ్రాంతి తీసుకొనేందుకు కూడా సమయం దొరకనంత పనిలో మునిగి నప్పుడే కొంచెం విశ్రాంతి తీసుకో. —ఎస్. జె. హెచ్.

* వువ్వులకు సూర్యరశ్మి, మానవ జాతికి చిరునవ్వులూ అత్యవసరం. —జోసెఫ్ ఆడిసన్.